

Seznam příloh

Příloha 1

1. Jaké je Vaše pohlaví?
 - a) muž
 - b) žena

2. Kolik je Vám let?
 - a) 18-19
 - b) 20-21
 - c) 22-23
 - d) 24 a více

3. Na jaké vysoké škole studujete?
 - a) Univerzita Karlova v Praze
 - b) Univerzita Hradec Králové
 - c) Technická univerzita v Liberci
 - d) Masarykova univerzita v Brně
 - e) Univerzita Palackého v Olomouci
 - f) Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích
 - g) jiná

4. Jaký obor studujete?
 - a) Učitelství pro mateřské školy
 - b) Učitelství 1. stupně
 - c) Učitelství 2. stupně
 - d) Učitelství 2. stupně (jeden z oborů je český jazyk nebo speciální pedagogika)

5. Setkali jste se někdy v rámci teoretické vysokoškolské výuky (přednášky, semináře) s pojmem vývojová dysfázie?
- a) ano
 - b) ne
 - c) nevím
6. Setkali jste se někdy v rámci praktické vysokoškolské výuky s jedincem s diagnózou vývojové dysfázie?
- a) ano
 - b) ne
 - c) nevím
7. Pokud ano, byli jste s jedincem s vývojovou dysfázií blíže seznámeni a pracovali jste s ním pod odborným dohledem školitele?
- a) ano
 - b) ne
 - c) s jedincem s diagnózou vývojové dysfázie jsem se v rámci praktické vysokoškolské výuky nesetkal/a
8. Setkali jste se s tímto pojmem/jedincem jinde než na vysoké škole? Pokud ano, uveďte kde.
9. Měli jste během studia předmět zaměřený na základy speciální pedagogiky nebo logopedie?
- a) ano
 - b) ne
 - c) nevím

10. Dokázali byste poznat správnou definici pro vývojovou dysfázii?

- a) porucha artikulace, kdy je narušená výslovnost jedné hlásky nebo skupiny hlásek rodného jazyka, ostatní hlásky jsou vyslovovány správně podle příslušných jazykových norem
- b) porucha motorické realizace řeči jako celku vznikající při organickém poškození centrální nervové soustavy
- c) nepřítomnost nebo ztráta řečových projevů, která není podmíněna organickým poškozením mozku
- d) specifický vývoj řeči, projevující se ztíženou schopností nebo neschopností naučit se verbálně komunikovat, i když podmínky pro rozvoj řeči jsou přiměřené
- e) získaná porucha fatických funkcí
- f) nevím

11. Dokážete určit u jakého pohlaví se vyskytuje vývojová dysfázie častěji?

- a) chlapci
- b) dívky
- c) výskyt je u obou pohlaví stejný
- d) nevím

12. Věděli byste z jakých příčin dochází k vývojové dysfázii?

Vyberte jednu nebo více odpovědí.

- a) difuzní poškození mozku
- b) zánětlivé onemocnění mozku (např. encefalitida, meningoencefalitida)
- c) narušení funkce hlavových nervů podílejících se na tvorbě řeči
- d) porucha centrálního zpracování řečového signálu
- e) narušení intelektu
- f) mozková obrna
- g) rozštěpová vada
- h) nevím

13. Dokázali byste vybrat, které z následujících řečových abnormalit se u dítěte s vývojovou dysfázií vyskytují?

Vyberte jednu nebo více odpovědí.

- a) porucha exprese řeči (vyjádření)
- b) porucha percepce řeči (vnímání)
- c) porucha respirace (dýchání)
- d) porucha prozodických faktorů (tempo, melodie, hlasitost, rytmus, ad.)
- e) agramatická řeč (neschopnost gramaticky správně spojovat slova a věty)
- f) problémy v komunikaci pouze v neznámém prostředí a s neznámými lidmi
- g) paralalie (nahrazování jiných hlásek) a mogilalie (vynechávání hlásek)
- h) nevím

14. Dokázali byste vybrat, které z následujících neřečových projevů se u dítěte s vývojovou dysfázií vyskytují?

Vyberte jednu nebo více odpovědí.

- a) narušení laterality
- b) strabismus (šilhání)
- c) narušení paměťových funkcí
- d) endokrinologické onemocnění (onemocnění způsobené abnormální hladinou hormonů)
- e) porucha sluchového a zrakového vnímání
- f) narušení motoriky
- g) fenylketonurie (porucha metabolismu bílkovin)
- h) nevím

15. Vzpomenete si, jaké jsou nejčastější obtíže žáka s vývojovou dysfázií na základní škole?

- a) snížené rozumové schopnosti
- b) specifické poruchy učení (dyslexie, dysortografie, apod.)
- c) poruchy chování
- d) poruchy plynulosti řeči

e) nevím

16. Dokážete určit od jakého věku je nutné u dítěte s opožděným vývojem řeči pomýšlet na diagnózu vývojové dysfázie a provést diferenciální diagnostiku daného stavu?

- a) od 6.-12. měsíce věku dítěte
- b) od 12.-24. měsíce věku dítěte
- c) po 24. měsíci věku dítěte
- d) nevím

17. Kdo by se měl podle Vás podílet na terapii jedince s vývojovou dysfázií?

18. Kterou z níže uvedených nabídek hodnotíte jako důležitou v rámci terapeutického procesu s dítětem s vývojovou dysfázií?

Vyberte jednu nebo více odpovědí.

- a) navázání kontaktu s dalšími odborníky (klinický logoped, sociální pracovník, psycholog, foniatr, ad.) a rodinnými příslušníky
- b) cvičení podporující rozvíjení zrakového a sluchového vnímání
- c) využití znakového jazyka v rámci rozvoje komunikačních dovedností dítěte
- d) cvičení podporující jemnou a hrubou motoriku
- e) metody zaměřené na rozvoj intelektových schopností, které jsou u dítěte s vývojovou dysfázií narušené
- f) cvičení na rozvoj orientace v čase a v prostoru
- g) nevím

19. Jakým způsobem byste zohlednili přítomnost jedince s vývojovou dysfázií ve Vaší třídě?

20. Vyberte faktory, které jsou podle Vás významné pro správný rozvoj jedince s diagnózou vývojové dysfázie.

- a) adekvátní volba školního zařízení

- b) terapie dlouhodobě zaměřená na rozvoj jedné kognitivní funkce
- c) vhodné rodinné zázemí
- d) myofunkční terapie
- e) dieta s omezeným příjmem bílkovin
- f) kvalitní spolupráce jednotlivých odborníků participujících na terapii
- g) nevím

21. Kde byste v rámci své budoucí profese získával/a informace o problematice vývojové dysfázie?

Vyberte jednu nebo více odpovědí.

- a) internet
- b) odborná literatura
- c) kolega/kolegyně v zaměstnání
- d) vysokoškolské zápisky
- e) logoped ve školství
- f) klinický logoped
- g) praktický lékař pro děti a dorost
- h) jiná

22. Ocenili byste ve své budoucí praxi stručný a přehledný materiál shrnující problematiku vývojové dysfázie?

- a) ano
- b) ne

23. Pokud ano, máte nějaký požadavek, co by v materiálu nemělo chybět?

V D

VÝVOJOVÁ DYSFÁZIE NENÍ POUHÁ VADA ŘEČI

CO JE VÝVOJOVÁ DYSFÁZIE?

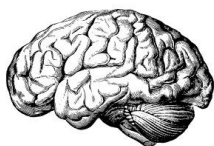
- specificky narušený vývoj řečových a jazykových schopností
 - vzniká, přestože jsou podmínky pro rozvoj jazyka a řeči přiměřené
- společně s komunikačními dovednostmi bývá různou měrou ovlivněn i psychomotorický vývoj

JE VÝVOJOVÁ DYSFÁZIE ČASTÁ?

- 2. nejčastější vývojová porucha jazyka (po dyslálii)
- vyskytuje se častěji u chlapců (poměr chlapci/dívky - 4:1)

JAKÁ JE PŘÍČINA VÝVOJOVÉ DYSFÁZIE?

- multifaktoriální - nejspíše se uplatňuje několik vlivů současně
 - genetické faktory
 - faktory zevního prostředí (významné jsou okolnosti před, při a po porodu)
- podkladem vývojové dysfázie je difúzní postižení centrální nervové soustavy

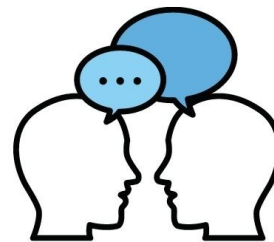

JAK SE VÝVOJOVÁ DYSFÁZIE PROJEVUJE?

- projevy jsou rozmanité a do značné míry specifické pro každého jedince
- přetrvávající obtíže v komunikaci po 3. roce života
 - VD lze zachytit v ranějším věku - od 24 měsíců
 - pediatr by měl doporučit návštěvu klinického logopeda
- intelekt není narušen !
- někdy přítomny příznaky dalších současně se vyskytujících onemocnění

☀ **ŘEČOVÉ PROJEVY**

- porucha exprese řeči (vyjadřování)
 - potíže s pojmenováním předmětů a věcí
 - jednoslovné odpovědi
 - opožděná aktivní i pasivní slovní zásoba
 - potíže se skloňováním, časováním, užíváním předložek, zvrtných zájmen
 - chybný slovosled
 - artikulační neobratnost (záměna jednotlivých hlásek, nesprávná výslovnost)
- porucha percepce řeči (vnímání)
 - potíže s porozuměním slovům, pokynům a textu
- narušení prozodických faktorů řeči (tempo, melodie, hlasitost, rytmus, ad.)

☀ **NEŘEČOVÉ PROJEVY**

- narušení pozornosti
- narušení exekutivních funkcí
 - potíže s řešením specifických problémů, plánováním, organizováním každodenních činností, rozhodováním se, seberegulací, sebekritičností, pracovní paměti
- porucha smyslového vnímání (sluchové, zrakové, taktilní)
- narušení motoriky (koordinace pohybu mluvidel, jemné, hrubé, grafomotoriky)
- narušení orientace v čase i prostoru
- narušení paměťových funkcí
- narušení laterality
- psychomotorický neklid
- rychlá unavitelnost
- emoční labilita

SPECIFIKA ŽÁKA S VÝVOJOVOU DYSFÁZÍ NA ZŠ

- individuální - závisí na stupni narušení
- nejčastější obtíže žáka na ZŠ = specifické poruchy učení
 - dysgrafie - porucha psaní
 - dyslexie - porucha čtení
 - dysortografie - porucha pravopisu
 - dyskalkulie - porucha počítání
 - dysmúzie - porucha hudebních schopností
 - dyspinxie - porucha kreslení
 - dyspraxie - porucha pohybových schopností
- obtíže s auditivním přijímáním informací při hodině
- omezená kapacita krátkodobé verbální paměti - obtížné pojmout celé zadání
- narušení exekutivních funkcí

MOŽNÉ OBTÍŽE V JEDNOTLIVÝCH ŠKOLNÍCH PŘEDMĚTECH:

- nepochopení instrukcí a zadání
- neporozumění abstraktním pojmům
- při psaní zápisků
- při vybírání podstatných informací z textu
- u volby postupů při řešení úkolů
- při aktivitách zaměřených na rychlost a paměť
- při psaní diktátu, slohu
- ve slovních úlohách
- při úkolech zaměřených na motorické funkce (tělesná výchova)

ŽÁK MŮŽE MÍT OBTÍŽE VE VŠECH ŠKOLNÍCH PŘEDMĚTECH, PROTO JE DŮLEŽITÉ ZOHLEDNIT SCHOPNOSTI ŽÁKA V KAŽDÉM PŘEDMĚTU ZVLÁŠTĚ.

JAK PODPOROVAT JEDINCE S VÝVOJOVOU DYSFÁZÍÍ

ROLE UČITELE

- individuální přístup, respektovat vývojovost
- nesrovnávat dítě s vývojovou dysfázíí s vrstevníky
- opakovaně neupozorňovat dítě na jeho nedostatky
- redukovat tempo řeči, zřetelně artikulovat, opakovat sdělení, doplňovat informaci gestem, mimikou
- respektovat pracovní tempo a speciálně vzdělávací potřeby dítěte
- poskytnout více času na jednotlivé činnosti
- nižší počet žáků ve třídě
- úprava prostředí - posadit dítě do předních lavic
- úprava zadávaných úkolů, zkoušení, testů - individuální, zkrácené, upravené dle potřeb dítěte (práce s osnovou, podtrhávání podstatných informací, ad.)
- rozvíjet více smyslů (sluch, zrak, hmat, ad.)
- kombinované hodnocení - známkování, ústní
- v rámci výuky cizích jazyků preferovat konverzační rovinu, pracovat s obrázkovými slovníky, snížit objem slov
- pozitivně motivovat, akceptovat drobné neúspěchy
- vyzdvihnout silné stránky
- možnost tvorby individuálně vzdělávacího plánu
- využití podpůrných opatření, předmět speciálně pedagogické péče
- využití asistenta pedagoga
- spolupracovat s SPC, popř. PPP

JAK SE VÝVOJOVÁ DYSFÁZIE U DÍTĚTE DIAGNOSTIKUJE?

- Nezbytné provést komplexní vyšetření týmem specialistů:

Klinický logoped

- řečové schopnosti
- čtení a psaní
- motorika
- paměť, aktivita a pozornost
- orientace a lateralita
- orientačně zrak a sluch

Klinický psycholog

- intelekt

Foniatr

- komplexní
vyšetření
sluchu

Neurolog

- komplexní
vyšetření
centrální a
periferní
nervové
soustavy

Speciální pedagog

SPC

DŮLEŽITÉ ODLÍŠIT VÝVOJOVOU DYSFÁZII OD JINÝCH PORUCH A ONEMOCNĚNÍ

- opožděný vývoj řeči, dyslalie, vývojová dysartrie, mutismus, autismus, mentální retardace, syndrom Landau-Kleffner, sluchové vady, ad. ,

JAK PROBÍHÁ TERAPIE U OSOB S VÝVOJOVOU DYSFÁZÍÍ?

- také při terapeutickém procesu spolupracuje tým odborníků
 - klinický logoped, klinický psycholog, foniatr, neurolog, pediatr, rodiče, pedagog předškolního i školního vzdělávání, speciální pedagog

Nutné je rozvíjet všechny narušené oblasti dítěte (řeč, mototriku, myšlení, paměť, pozornost, orientaci, sluchové a zrakové vnímání) kombinací terapeutických metod, postupů a směrů.

MOŽNOSTI INSPIRACE, JAK PRACOVAT S JEDINCI S VÝVOJOVOU DYSFÁZÍÍ

- BOČKOVÁ, B. Podpora žáků s narušenou komunikační schopností v běžné škole. Ústí nad Labem: UJEP, 2017
- BOČKOVÁ, B. Podpora žáka se specificky narušeným vývojem řeči. Brno: MU, 2011
- VRBOVÁ, R. Diagnostické domény pro žáky s narušenou komunikační schopností. Olomouc: UPOL, 2012.
- VRBOVÁ, R. et al. Metodika práce se žákem s narušenou komunikační schopností. Olomouc: UPOL, 2012

MATERIÁL BYL VYTVOŘEN JAKO SOUČÁST DIPLOMOVÉ PRÁCE.